

Vocal Europe: «Monday talk» з Людмилою Козловською про те, як автократичні режими зловживають Інтерполом

Сповідання про розшук злочинців-втікачів, опубліковані Інтерполом (міжнародною правоохоронною організацією, що функціонує як інформаційний центр), можуть зупинити злочинців-втікачів, які намагаються перебратися через кордон. Однак інтерполівська база даних «червоних повідомлень» – а її можуть переглядати представники влади з усього світу, щоб ідентифікувати тих людей, які перебувають під слідством – часто використовується авторитарними урядами для того, аби контролювати і переслідувати дисидентів, правозахисників і журналістів.

У своєму інтерв'ю журналу «[Vocal Europe](#)» [Людмила Козловська](#), президент Фундації «Відкритий Діалог», висловила власну думку про те, як автократичні режими – такі, як Росія, Туреччина, Молдова, Казахстан і Азербайджан, – співпрацюючи з Інтерполом, створюють величезні проблеми для дисидентів.

Vocal Europe: Чи не могли б Ви коротко розповісти нам про основне завдання Фундації «Відкритий Діалог», її досягнення і Вашу роль зокрема?

Людмила Козловська: Мета Фундації «Відкритий Діалог» – захищати права людини, демократію і правопорядок; ми займаємося здебільшого пострадянським регіоном: Україною, Росією, Молдовою та Казахстаном. В останні чотири роки одним із наших основних пріоритетів був захист політичних біженців від політично мотивованих міжнародних ордерів на арешт, виданих Інтерполом. Хоча Інтерпол – це інструмент, надзвичайно важливий для співпраці поліцейських служб при затриманні небезпечних злочинців, але іноді він стає знаряддям, за допомогою якого недемократичні режими карають дисидентів.

Стаття 3 Конституції Інтерполу забороняє Організації втручатися в політичні справи. Проте в 2013 році правозахисні організації повідомили, що недемократичні держави неодноразово порушували це правило. За останні чотири роки «Відкритий Діалог» провів декілька заходів в Європейському Парламенті, національних парламентах країн-членів ЄС, в ПАРЕ і ПА ОБСЄ, кілька засідань ОБСЄ щодо реалізації заходів з питань людського виміру (HDIM) і, крім того, надав експертну підтримку службам Інтерполу. У 2013-2014 рр. ми стикались із скептичними коментарями про «неможливість» змінити модус роботи однієї з найбільших міжнародних організацій. До того ж в 2013 році Інтерпол сам виступив проти системних реформ. Однак представники Європарламенту, ПАРЕ і ПА ОБСЄ підтримали реформування Інтерполу і внесли це питання до плану роботи. Зусилля міжнародного співтовариства, зрештою, дали перші видимі результати: в листопаді 2016 року Інтерпол ввів до свого законодавства низку змін.

Vocal Europe: Те, що недемократичні держави здійснюють політичне переслідування людей за допомогою Інтерполу – це загальновідомий факт. І правозахисні, і міжурядові організації вже декілька років працюють над цією проблемою. Як ви вважаєте, чому Інтерпол слід реформувати і що вже зроблено у цій сфері?

Людмила Козловська: Інтерполівське «червоне повідомлення» стало найпопулярнішим засобом аби змусити мовчати опонентів, активістів, журналістів або їх родичів, навіть якщо ті спромоглися покинути авторитарну державу або отримати політичний притулок/захист. Таке повідомлення може мати руйнівні наслідки. Воно здатне залямувати репутацію, призвести до арешту і створити безліч побутових проблем: наприклад, перешкодити людині відкрити рахунок у банку або винайняти квартиру. Ми зрозуміли, що єдиний спосіб вирішити проблему – це змінити базові принципи роботи Інтерполу.

Одним з ініціаторів реформи Інтерполу була Фондація «Відкритий Діалог». Найбільше наше досягнення полягає у тому, що людей, які отримали статус біженців, почали виключати з інтерполівського списку розшукуваних осіб. Але цей підхід не закріплений у законодавстві і застосовується непослідовно. Тому інтерполівські списки розшукуваних осіб все ще містять багатьох біженців та інших людей, не дивлячись на те, що декілька країн-учасниць ЄС визнали їх переслідування.

Навіть ті, хто отримав дозвіл на проживання або громадянство в західних демократичних країнах, піддаються атакам з боку недемократичних держав. Є багато випадків, коли недемократичним країнам відмовляли в екстрадиції їх громадян, проте ці люди як і раніше залишаються в інтерполівських списках розшукуваних осіб. Внаслідок цього вони перебувають під вартою протягом довгого часу, а ті, хто залишився на волі, не можуть вільно подорожувати, влаштовуватися на роботу і відкривати рахунок у банку. Біженці можуть і не знати про те, що їх розшукують, оскільки більшість повідомлень Інтерполу недоступні широкому загалу.

Тому однією з найбільш актуальних для нас проблем є те, що немає механізму, який би захищав жертв політичних переслідувань, затриманих на території ненадійної держави. Наприклад, зараз ми намагаємося врятувати життя Анатолія Погорєлова, одного з представників оточення казахстанського опозиціонера Мухтара Аблязова. Казахстанська влада переслідує Погорєлова головним чином через те, що хоче домогтися від нього неправдивого зізнання, яке б інкримінувало Аблязова. Погорєлов під загрозою затримання в ОАЕ, але проблема в тому, що Арабські Емірати – як і багато інших небезпечних держав – не підписували основних договорів про права людини, а якщо і підписали, то не надали їм чинності. Крім того, ми працюємо зі справою Фаріда Юсуба, політичного біженця з Азербайджану, якого затримали в Росії, і тепер йому загрожує екстрадиція за запитом

азербайджанської влади. Відтак, ці країни ігнорують не тільки рішення УВКБ ООН про надання статусу біженця, але і рішення самого Інтерполу, які визнають політичну мотивацію переслідування. Фаріда Юсуба виключили з «червоних повідомлень» Інтерполу, але російська влада відмовляє йому в праві покинути країну.

Ознайомтеся з повним інтерв'ю (EN) на: www.vocaleurope.eu

Прочитайте наш останній звіт: [Реформа Інтерполу: не зупинитися на півдорозі](#)